

20. Marts 1918 og Loven af 4. Oktober 1919 om Gymnasieskoler og i Loven af 30. Juni 1919 om Skoleafgift. Ved Loven af 20. Marts 1918 overtog Staten og Kommunerne en Del private Gymnasieskoler i Storkøbenhavn, København, Frederiksberg og Gentofte, i alt 10, og ved samme Lejlighed blev der truffet Bestemmelse om Statens Tilskud til de private Gymnasieskoler; det blev bestemt, at Tilskuddet skulde være pr. Elev Halvdelen af, hvad Bruttoudgiften pr. Elev var i de af vedkommende Kommune drevne Gymnasier, og Tilskuddet til private Gymnasier udenfor København blev sat til Halvdelen af Københavns Kommunes Udgifter pr. Elev for de i Københavns Kommune drevne Gymnasier. Ved Lov af 4. Oktober 1919 overtog Staten 6 private Gymnasier i Provinsen, saaledes at der ikke blev ret mange private Gymnasier tilbage, nemlig 4 i København, 2 paa Frederiksberg og 3 i Provinsen, men Fordelingen af Statstilskuddet til de tilbageblevne private Gymnasieskoler viste sig at være ret uheldig og hverken retfærdig eller rationel. De tre Hovedstadskommuners Bruttoudgift pr. Elev i Kommunernes Gymnasieskoler udviste nemlig en betydelig Forskel, og derfor blev ogsaa Tilskuddet til de private Gymnasier i disse Kommuner ret forskelligt, uden at man egentlig kunde paavise nogen virkelig Forskel i vedkommende private Gymnasiers Driftsudgifter. Jeg skal nævne, at i Københavns Kommune var i 1921—22 Udgiften pr. Elev 840 Kr. 78 Ø., og de private Gymnasier i København fik altsaa Halvdelen deraf, ca. 420 Kr. pr. Elev, paa Frederiksberg var Udgiften 566 Kr. 93 Ø. pr. Elev, altsaa betydelig under Udgiften i København; i Gentofte 771 Kr. 31 Ø. Gennemsnittet af Udgiften pr. Elev paa Statens Gymnasier var i dette Finansaar 689 Kr. 59 Ø. Nu gaar Lovforslaget ud paa, at man skal udregne et Gennemsnittal for disse Kommuner og Statens Udgifter pr. Elev, og dette bliver for det nævnte Finansaar, 1921—22, 706 Kr. 74 Ø., hvoraf altsaa de private Gymnasier vil faa Halvdelen i Tilskud. Det forekommer mig at være en baade retfærdig og rationel Ordning af Forholdet. Det vil ganske vist føre til, at de københavnske private Gymnasieskoler vil faa noget mindre pr. Elev, medens de paa Frederiksberg vil faa noget mere, end de hidtil har faaet, men jeg tror ikke, der kan indvendes noget imod, at der bliver Lighed paa dette Punkt.

Det andet Lovforslag, som foreligger

til Behandling, indeholder en Ændring i Loven af 30. Juni 1919 om Skoleafgift. Ændringen gaar ud paa, at alle de, der har 4 000 Kr. eller derover i Indtægt eller, hvis de har flere Børn i Gymnasiet, 5 000 Kr., skal betale Skoleafgift efter den Skala, som er fastsat. Det har ogsaa hidtil været saadan, men der var en Tilføjelse i Loven af 1919 om, at det skal være *skattepligtig* Indtægt. Nu er der jo visse Indtægter, der ikke er skattepligtige, bl. a. det Underholdsbidrag, som den fraskilte Kone faar fra sin Mand; i saadanne Tilfælde kan vedkommende altsaa godt have en betydelig større Indtægt og dog faa fri Undervisning for sine Børn i Gymnasieskolerne; dette er oven i Købet fastslaaet ved Dom. Der er derfor Grund til at forandre dette Forhold, og det er det, der sker ved dette Forslag. Da begge disse Forslag giver en baade rationel og retfærdig Ordning af disse Forhold, kan jeg anbefale dem.

Jeg kan ogsaa anbefale dem af en anden Grund, nemlig fordi de betyder en Lettelse i Statens Udgifter paa dette Omraade. Den Lettelse, der vil fremkomme igennem Forslaget om Tilskud til private Gymnasieskoler, vil betyde omtrent 34 000 Kr. Hvor meget det andet Forslag vil gavne Statskassen, kan jo ikke opgøres, men nogen Fordel vil det i hvert Fald byde.

Det kan ikke nægtes, at Loven af 20. Marts 1918 blev en ret dyr Lov for Statskassen. Udgiften pr. Elev har været stor, og denne Lov har bevirket, at der er blevet en langt større Tilstrømning til Gymnasierne end tidligere. Dette skal jeg vise ved enkelte Tal.

I 1902, inden vi fik Almenskoleloven, var der 1 722 Elever i Statsgymnasierne her i Landet. I 1904, da Almenskoleloven var gennemført, var dette Tal steget til 2 343. I 1918 var Antallet af Elever 3 584, men i 1919, da Staten overtog de 10 Gymnasieskoler i Storkøbenhavn, var Tallet steget til 6 313; og i 1920, da Staten overtog de 6 private Gymnasier i Provinsen og de 4 i Sønderjylland, var Tallet steget til 8 638, og for Øjeblikket er der 10 055 Elever i Statsgymnasierne. Vi ser altsaa, at Elevantallet er steget meget betydeligt. Selvfølgelig aftog Elevantallet i Privatgymnasierne betydeligt i 1918; det er en Selvfølge, at naar Staten overtager 10 Gymnasier i København, maa Elevantallet i Privatgymnasierne formindskes betydeligt. I 1915 var der i de private Gymnasiers Overskoler i alt 5 500 Elever; dette var i 1919 gaaet ned til godt 2 000, men er dog siden 1919 igen